

BESPREEKPUNT VOOR DE COMMISSIE SAMENLEVING OP DONDERDAG 9 FEBRUARI 2017

MEER MAATWERK BIJ UITVOERING PARTICIPATIEWET

Eind vorig jaar reageerde het college op onze raadvragen waarin gepleit werd voor meer maatwerk bij de uitvoering van de Participatiewet. De eerste halfjaarrapportage voor het sociaal domein in 2016 laat zien dat het aantal inwoners dat een uitkering via de Participatiewet ontvangt hard stijgt. Te verwachten is dat eind december 2016 het aantal uitkeringen gestegen is tot boven de 600. De begroting 2017 gaat uit van liefst 700 uitkeringsgerechtigden. Eind 2014, het jaar dat het huidige college aan de slag ging, waren het er nog 489. Een stijging van liefst 40%. Deze forse stijging is verklaarbaar. De groei van de werkloosheid (onder meer via de uitstroom uit de WW na een maximale periode van uitkering), de instroom van asielgerechtigden en de hogere drempels om een Wajong of een andere arbeidsongeschiktheidsuitkering te ontvangen, verklaren veel.

Het aantal uitkeringsgerechtigden dat in het eerste halfjaar van 2016 aan het werk ging was 21. Voor 2016 worden 80 uitstromers verwacht, zo stelt de begroting 2016. De instroom is veel groter dan de uitstroom. Bijna de helft van het uitkeringsbestand heeft al 3 jaar of langer een uitkering. Een kwart van de uitkeringsgerechtigden zit al langer dan 5 jaar in het Participatiebestand. In absolute zin groeit het aantal inwoners van Lansingerland dat langdurig gebruik maakt van de Participatiewet. Het huidige beleid lijkt compleet op slot te zitten. De structurele, vernederende armoede, ook bij kinderen, groeit ook in Lansingerland. Een nieuwe aanpak is nodig.

Er zijn momenteel workshops ten behoeve van de re-integratie waaraan in de eerste helft van 2016 zo'n 85 mensen meededen. In regionaal verband werkt Lansingerland samen met het UWV, met andere gemeenten en met bedrijven in het Werkgeversservicepunt Zoetermeer (<http://wgsp-zoetermeer.nl/over-ons/>) en ZHC Werkt (<https://zhcwerkt.nl/>). De raad mist periodieke informatie over hoe effectief deze aanpak precies is. Er is geen periodieke rapportage over de aanpak en de resultaten zoals ten aanzien van bijvoorbeeld de gemeenschappelijke regelingen wel het geval is.

Landelijk is er een ontwikkeling waarin wat de maatwerk-aanpak betreft er een onderscheid wordt gemaakt tussen enerzijds werkwaardige mensen of mensen die met wat hulp werkwaardig kunnen worden en anderzijds mensen die met de beste wil van de wereld nimmer meer betaald werk zullen kunnen verrichten. Voor hen is het moderne leven soms te complex geworden en zijn ze daarom niet meer in staat om aan te haken aan de arbeidsmarkt. Voor de eerste groep zijn er direct sollicitatietrainingen en koppelingen met potentiële werkgevers en zal er mogelijk soms ook sprake kunnen zijn van financiële en/of andere sociale problemen die opgelost moeten worden voordat er weer gewerkt kan worden. Vaak zal gebruik gemaakt worden van het algemeen beschikbare aanbod en soms zal er sprake moeten zijn van maatwerk.

Voor de ook in Lansingerland grote groep mensen in de Participatiewet die waarschijnlijk nooit meer aan de slag kan, moet er een ander traject zijn. Naarmate de duur van de uitkering op minimumniveau langer wordt, wordt het risico op schulden groter, groeit de kans op vernederende, chronische armoede, ook voor de kinderen in het gezin en verdwijnt het perspectief dat men er op eigen kracht weer uit kan komen. Voorkomen moet worden dat mensen wegzakken in verdere sociale ellende. Een speciale bijverdienregeling kan daarbij behulpzaam zijn.

Het kabinet heeft in het najaar 2016 aan 4 gemeenten een bescheiden vrijheid gegeven om te experimenteren met bijverdienmogelijkheden voor mensen die nog wél kans op werk hebben:

<https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2016/09/30/plan-voor-experimenten-in-de-bijstand-naar-detweede-kamer> De regering wil dit experiment na evaluatie gaan uitbreiden tot 25 gemeenten.

Dit experiment zou volgens de PvdA-fractie moeten worden verruimd tot de groep mensen waarvan te verwachten is dat zij nog maar moeilijk structureel aan de slag zullen gaan. Die extra inkomsten via kleine baantjes geeft het ook de mogelijkheid om maatschappelijk actief te blijven en daarmee een sociaal isolement te voorkomen. Bovendien kan de vooral voor de uitkeringsgerechtigden zo belastende regelgeving fors worden teruggebracht. De

PvdA fractie bepleit ook de terugkeer van de gesubsidieerde arbeid (zoals de voormalige Melkertbanen). Daartoe moet het Rijk een wettelijk kader scheppen en voor de nodige financiële kaders zorgen. G

Het gaat dan om gesubsidieerde arbeid met een regionaal Werkbedrijf als detacherende werkgever, bedoeld om mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en met een te laag verdienvermogen aan passend, betaald werk in de non-profit sector te helpen.

Voor deze aanpak is in alle gevallen een maatwerk aanpak nodig die tot stand moet komen in goed overleg tussen de consultants van de gemeente en de uitkeringsgerechtigden. Een aanpak die vergelijkbaar is met de aanpak in het kader van de WMO en Jeugdzorg. Een integrale benadering moet er zorg voor dragen dat ook instrumenten die in het kader van de WMO en Jeugdzorg beschikbaar zijn onderdeel gaan uitmaken van het Participatie-maatwerkpakket. Zo zorgen we er voor dat de decentralisaties niet zullen verzanden in een administratieve herordening maar tot echte verbeteringen voor mensen zullen gaan leiden.

De PvdA-fractie is er een groot voorstander van dat er bij de uitvoering van de Participatiewet een onderscheid wordt gemaakt tussen enerzijds kandidaten die direct of met een steuntje in de rug weer aan het (gesubsidieerde) werk kunnen en anderzijds cliënten voor wie dit niet mogelijk zal zijn. En voor beide groepen maatwerk-arrangementen te ontwikkelen.

Hierover heeft de fractie aan het college in december 2016 schriftelijke vragen gesteld.

1. Is het college bereid om de raad halfjaarlijks te informeren over de concrete resultaten (aantal aangemelde kandidaten & geslaagde bemiddelingen) van het samenwerkingsverband Zuid-Holland Centraal?
2. Onderschrijft het college het standpunt van de PvdA-fractie dat er een verschillende aanpak nodig is voor enerzijds uitkeringsgerechtigden die direct of na enige ondersteuning kans op werk hebben en anderzijds uitkeringsgerechtigden die dit waarschijnlijk niet (meer) zullen hebben?
3. Is het college bereid om de gemeente Lansingerland bij de staatssecretaris SZW aan te melden als gemeente die bereid is om te gaan experimenteren met integrale maatwerkarrangementen (waaronder bijverdienregelingen) voor mensen die langdurig aangewezen zijn op de Participatiewet?
4. Welke concrete maatregelen wil het college zélf gaan nemen om de uitstroom van mensen met een uitkering te verhogen, naast de al bestaande cursussen en deelnemen aan het Samenwerkingsverband Zuid-Holland Centraal?

De PvdA fractie is blij dat het college onze suggesties zoals geformuleerd in de vragen 1 & 2 wil overnemen. Het college verwijst daarbij naar het in april 2015 verschenen Uitvoeringsplan Participatie 2015-2018 'Werken aan een toekomstperspectief' (T15.00117). Niet tevreden zijn wij met de reactie van het college op vraag 3: *"Nee. Zoals u weet zijn wij op dit moment bezig met het ontwikkelen van een integraal beleidsplan voor het gehele sociaal domein vanaf 2018. Daarnaast lopen er op dit moment diverse pilots. Afhankelijk van de uitkomsten hiervan, willen wij van deze pilots regulier beleid maken. Wij willen onze aandacht op deze twee ontwikkelingen focussen, voordat wij deelnemen aan verdere experimenten. Wel gaan wij de verschillende experimenten in het land uiteraard met belangstelling volgen"*. Op vraag 4 reageerde het college als volgt: *"In het hierboven genoemde Uitvoeringsplan Participatie 2015-2018 hebben wij onze aanpak van de re-integratie uitgebreid beschreven. Binnen ZHC-verband pakken we deze aanpak verder op. Hierbij leggen we de focus op verschillende doelgroepen, zoals jongeren, Smaakmakers1 en asielgerechtigden. Daarnaast bieden we maatwerk in onze groepsaanpak, variërend van inzet op sociale activering tot bemiddeling naar regulier werk"*.

De PvdA fractie is teleurgesteld in de reactie van het college op onze derde vraag. De door het college voorgestane aanpak is niet pro-actief en sluit niet aan bij de door ons gesignaleerde noodzaak tot urgentie. De huidige aanpak is dweilen met de kraan open en veroorzaakt de maatschappelijke uitsluiting van vele inwoners. De PvdA fractie legt daarom het volgende bespreekpunten aan de commissie samenleving voor:

1. Onderschrijft de raadscommissie Samenleving onze stelling dat de huidige instrumenten die naar (betaald) werk moeten leiden te beperkt zijn en daarom aanvulling behoeven?
2. Deelt de raadscommissie Samenleving de vraag van de PvdA fractie dat het zinvol is om, na de evaluatie van het lopende SZW experiment, als gemeente Lansingerland aan te sluiten bij de mogelijke uitbreiding naar 25 experimenteer gemeenten?
3. Onderschrijft de raadscommissie Samenleving de gedachte van de PvdA fractie dat door het Rijk te financieren gesubsidieerde arbeid (voormalige Melkertbanen) een zinvolle aanvulling kan zijn voor het huidige pakket aan re-integratie mogelijkheden?

Fractie PvdA Lansingerland, 9 januari 2017